

INFORMATOR WYDZIAŁOWY

Wydział Matematyki i Informatyki UAM, ul. Matejki 48/49, 60-769 Poznań

grudzień 1999

W dniu 26.11.1999 odbył się VII Wykład im. Profesora Władysława Orlicza. Wygłosił go prof. dr hab. Stanisław Łojasiewicz z Instytutu Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Tytuł wykładu brzmiał: „O geometrii semianalitycznej i subanalitycznej”. Po wykładzie Dziekan prof. dr hab. Zbigniew Palka wręczył Profesorowi S. Łojasiewiczowi okolicznościowy medal.

★ ★ ★ ★ ★

Centralna Komisja do spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych zakończyła postępowanie w sprawie nadania tytułu naukowego prof. dr hab. Mieczysławowi Mastyle i przekazała akta sprawy do Kancelarii Prezydenta RP.

★ ★ ★ ★ ★

Dnia 8.11.1999 odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Małgorzaty Powierskiej z Zakładu Teorii Aproksymacji naszego Wydziału. Tytuł rozprawy brzmiał: „Moduły ciągłości pewnych operatorów liniowych i aproksymacji funkcji w normach typu Höldera”. Jej promotorem była prof. dr hab. Paulina Pych-Taberska, a recenzentami prof. dr hab. Włodzimierz Łenski (Instytut Matematyki WSP w Zielonej Górze) i prof. dr hab. Stanisław Stoiński. W wyniku obrony komisja postanowiła wystąpić do Rady Wydziału z wnioskiem o nadanie mgr M. Powierskiej stopnia naukowego doktora nauk matematycznych w zakresie matematyki oraz o wyróżnienie rozprawy nagrodą.

★ ★ ★ ★ ★

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 3.12.1999 wszczęła przewód habilitacyjny drowi Jerzemu Jaworskiemu z Zakładu Matematyki Dyskretnej. Tytuł rozprawy brzmi: „Wybrane zagadnienia ewolucji odwzorowania losowego”. Na recenzentów powołano: prof. dr hab. Mieczysława Borowieckiego (Politechnika Zielonogórska), prof. dr hab. Adama Jakubowskiego (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), prof. dr hab. Michała Karońskiego i prof. Valentina F. Kolchina (Instytut Matematyczny im. Stekłowa, Moskwa).

★ ★ ★ ★ ★

Na tym samym posiedzeniu Rada Wydziału wszczęła przewód doktorski mgr Jolancie Grali z Zakładu Rachunku Prawdopodobieństwa i Statystyki Matematycznej, zatwierdziła tytuł rozprawy, który brzmi: „Analiza układu bloków przy skorelowanych błędach o wielowymiarowym rozkładzie t -Studenta”, a na promotora powołała prof. dr hab. Krysztynę Katulską. Rada ustaliła także następujący zakres egzaminów doktorskich: dyscyplina podstawowa — statystyka matematyczna i rachunek prawdopodobieństwa, dyscyplina dodatkowa — filozofia matematyki, język obcy — angielski.

★ ★ ★ ★ ★

Na posiedzeniu w dniu 3.12.1999 Rada Wydziału wszczęła przewód doktorski mgr Milleinii Lecko z Katedry Matematyki Politechniki Rzeszowskiej, zatwierdziła tytuł rozprawy,

który brzmi: „Technika warunków zwartościowych w zastosowaniu do teorii równań różniczkowych i całkowych”, a na promotora powołała prof. dra hab. Józefa Banasia z Politechniki Rzeszowskiej. Rada ustaliła także następujący zakres egzaminów doktorskich: dyscyplina podstawowa — analiza matematyczna, dyscyplina dodatkowa — filozofia matematyki, język obcy — angielski.

* * * * *

Na tym samym posiedzeniu Rada Wydziału wszczęła przewód doktorski mgr Magdaleny Szymkowiak z Instytutu Matematyki Politechniki Poznańskiej, zatwierdziła tytuł rozprawy, który brzmi: „Metody grafowe w zagadnieniach optymalizacji macierzy brankowych”, a na promotora powołała prof. dra hab. Michała Karońskiego. Rada ustaliła także następujący zakres egzaminów doktorskich: dyscyplina podstawowa — teoria grafów, dyscyplina dodatkowa — filozofia matematyki, język obcy — angielski.

* * * * *

W dniu 3.12.1999 Rada Wydziału nadała mgr Małgorzacie Powierskiej stopień naukowy doktora nauk matematycznych w zakresie matematyki.

* * * * *

Rada Wydziału zwolniła dra Jacka Marciniaka z Zakładu Lingwistyki Informatycznej i Sztucznej Inteligencji z postępowania nostryfikacyjnego i uznała, że stopień naukowy doktora uzyskany przez niego na Université de Paris Sud (Francja) jest równorzędny ze stopniem naukowym doktora nauk matematycznych w zakresie informatyki nadawanym w kraju.

* * * * *

Rada Wydziału zaopiniowała pozytywnie wniosek dra Artura Michałaka z Zakładu Analizy Funkcjonalnej o przyznanie mu stypendium habilitacyjnego.

* * * * *

W związku ze śmiercią prof. dra hab. Romana Taberskiego Rada Wydziału dokonała zmiany w składzie komisji w przewodzie doktorskim mgra Marka Adamczaka powołując nowego przewodniczącego komisji w osobie prof. dra hab. Michała Karońskiego.

* * * * *

Rada Wydziału zaopiniowała pozytywnie wniosek dra hab. inż. Macieja Drozdowskiego z Politechniki Poznańskiej o zatrudnienie na naszym Wydziale na stanowisku profesora nadzwyczajnego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2000 roku w wymiarze 1/2 etatu.

* * * * *

Rada zatwierdziła kryteria dokonywania ocen okresowych nauczycieli akademickich zatrudnionych na naszym Wydziale (patrz str. 5).

* * * * *

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 3.12.1999 zajęła negatywne stanowisko w sprawie rozszerzenia nazwy UAM na Uniwersytet Poznański im. Adama Mickiewicza.

* * * * *

Dnia 24 marca 1899 roku dwudziestopięcioletni René Baire obronił pracę doktorską poświęconą teorii funkcji rzeczywistych. Wśród członków komisji doktorskiej byli tak wyśmienici matematycy, jak Darboux i Picard. Główne wyniki tego doktoratu zawarte są w klasycznej już dziś pracy „Sur les fonctions des variables réelles” (Ann. Math. Pura Appl 3 (1899), 1–122). Znajdujemy tam m.in. klasyfikację funkcji rzeczywistych jako granic ciągów funkcji ciągłych, a zwłaszcza niezwykle płodne pojęcie kategorii. Krótki i elegancki dowód faktu, że funkcje oddzielnie ciągłe są pierwszej klasy podał później H. Lebesgue (1905).

Badania zbioru $C(f)$ punktów ciągłości funkcji oddzielnie ciągłych były później prowadzone przez wielu matematyków, na przykład przez H. Hahna (1932), R. Kershera (1944), A. Alexiewicza i W. Orlicza (1948), S. Hartmana, Cz. Rylla-Nardzewskiego, W. Rudina (1971).

Tematyka ta przeżyła renesans w latach siedemdziesiątych za sprawą I. Namioki, który jako pierwszy zajął się przypadkiem funkcji oddzielnie ciągłych określonych na produktach „porządnym” przestrzeni topologicznych, a mających wartości w przestrzeni metrycznej.

Towarzystwa matematyczne i uniwersytety obchodzą setną rocznicę wydania przełomowej pracy Baire’a m.in. organizując konferencje: we wrześniu br. odbyła się konferencja w Czerniowcach (Ukraina), a w kwietniu 2000 r. odbędzie się konferencja w Lovetsch (Bułgaria) — obie poświęcone funkcjom oddzielnie ciągłym.

Prof. dr Zbigniew Piotrowski, Youngstown State University

* * * * *

Na posiedzeniu Senatu UAM w dniu 27.09.1999 JM Rektor prof. dr hab. Stefan Jurga wręczył nominacje na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nie określony prof. drowi hab. Zbigniewowi Palce i prof. drowi hab. Ryszardowi Urbańskiemu.

* * * * *

Na posiedzeniu w dniu 29.11.1999 Senat UAM powołał prof. dr hab. Magdalenę Jaroszewską na przewodniczącą Komisji Odwoławczej Dyscyplinarnej dla Studentów, dr hab. Marię Korcz na członka Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów, prof. dra hab. Tomasza Kubiaka na członka Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich i prof. dra hab. Kazimierza Wiertelaka na członka Zespołu ds. Ocen Nauczycieli Akademickich.

* * * * *

Prof. dr hab. Dobiesław Bobrowski został powołany na członka Sekcji Podstaw Eksploatacji w Komitecie Budowy Maszyn Polskiej Akademii Nauk na kadencję 1999–2002.

* * * * *

Drużyna studentów naszego Wydziału zajęła I miejsce w II Akademickim Turnieju w Halowej Piłce Nożnej NZS’99.

* * * * *

Dnia 21.12.1999 o godzinie 12¹⁵ odbędzie się tradycyjne spotkanie świąteczno-noworoczne pracowników naszego Wydziału.

Cytat

Wielkie pomysły są proste, trzeba je tylko mieć. Potem potrzebna jest jednak ciężka praca. Wyników nie dostaje się w matematyce za darmo.

G.P. Lejeune Dirichlet

W dniach 20–25.11.1999 gościem Pracowni Arytmetycznej Geometrii Algebraicznej był prof. Dominique Arlettaz z Uniwersytetu w Lozannie (Szwajcaria). Prof. Arlettaz wygłosił w dniu 23.11.1999 wykład pt. „Homotopical properties of the K -theory space of the ring of integers”.

* * * * *

Dr Krzysztof Pawałowski przebywał w dniach 1–8.11.1999 w Japonii, gdzie prowadził badania naukowe w Okayama University oraz brał udział w *Symposium on Transformation Groups* w Toyohashi.

* * * * *

Dr Jerzy Jaworski przebywał w dniach 20.11–3.12.1999 na Uniwersytecie w Düsseldorfie (Niemcy).

* * * * *

Dr hab. Maria Korcz przebywała w dniach 24–29.11.1999 na Uniwersytecie w Salzburgu (Austria), gdzie wygłosiła wykłady.

* * * * *

Prof. dr hab. Grzegorz Banaszak i dr Wojciech Gajda przebywać będą w dniach od 28.11 do 2.12.1999 na Uniwersytecie w Bielefeld (Niemcy), gdzie prowadzić będą badania naukowe.

* * * * *

Prof. dr hab. Magdalena Jaroszevska przebywać będzie w dniach 1–9.12.1999 w Tbilisi (Gruzja), gdzie prowadzić będzie badania naukowe w A. Razmadze Mathematical Institute of the Georgian Academy of Sciences.

* * * * *

Prof. dr hab. Tomasz Szulc przebywać będzie w dniach 6–10.12.1999 w Chemnitz (Niemcy), gdzie wygłosi wykład i będzie prowadzić badania naukowe.

* * * * *

Prof. dr hab. Zygmunt Vetulani przebywać będzie w dniach 12–19.12.1999 w LISI/CNRS, Orsay (Francja) w ramach programu „Polonium”.

**Szczegółowe kryteria dokonywania ocen nauczycieli akademickich
na Wydziale Matematyki i Informatyki UAM**

(zatwierdzone przez Radę Wydziału w dniu 3.12.1999)

1. Nauczyciele akademicy podlegają ocenie okresowej stosownie do zakresu ich obowiązków określonych w art. 99 Ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym.
2. Podstawę oceny okresowej stanowią: udokumentowany przez zainteresowanego dorobek naukowo-badawczy (w szczególności prace opublikowane i przyjęte do druku, ekspertyzy, patenty, wynalazki), dydaktyczny i organizacyjny oraz opinia bezpośredniego przełożonego albo opiekuna naukowego, jeżeli nie jest nim bezpośredni przełożony.
3. Przy ocenie wyników pracy nauczycieli akademickich będących profesorami bierze się pod uwagę dbałość o rozwój naukowy powierzonych im opiece adiunktów nie mających stopnia naukowego doktora habilitowanego i asystentów oraz innych osób przygotowujących pod ich kierunkiem prace na stopnie naukowe.
4. Oceniany nauczyciel akademicki może z własnej inicjatywy przedstawić dodatkowe, nie objęte ankietą fakty dokumentujące jego udział w procesie dydaktycznym lub świadczące o jego osiągnięciach naukowych.
5. Końcowym efektem pracy zespołu oceniającego jest jedna z czterech następujących ocen: wyróżniająca, dobra, dostateczna i negatywna.
6. Zgodnie ze Statutem UAM w posiedzeniach zespołu oceniającego bierze udział z głosem doradczym bezpośredni przełożony ocenianego nauczyciela akademickiego. Ponadto zespół oceniający z własnej inicjatywy lub na wniosek zainteresowanego wysłuchuje jego wyjaśnień.

* * * * *

Notatka

Magia liczb na progu XXI wieku

Żyjący w latach 1823–1891 niemiecki matematyk Leopold Kronecker powiedział na swoim wykładzie, że „liczby całkowite stworzył dobry Bóg, resztę wymyślili ludzie”, ale i dzisiaj wszystkie liczby nie są traktowane jednakowo.

Otrzymanie wyniku 10,5 lub $1/4 + 1/4$ wywołuje na twarzach studentów lub uczniów nieuzasadnioną radość, równocześnie liczby $\frac{1}{\sqrt{3}}$ lub $\frac{2^{13}}{5^7}$ nie powodują żadnej widocznej reakcji (prócz może znudzenia lub zniechęcenia). Gdy wynikiem zadania jest liczba naturalna, jesteśmy skłonni wierzyć, że rozwiązano je poprawnie, zaś liczba $\frac{13\sqrt{5}+7}{2}$ wzbudza naszą nieufność, nierzadko niestęsznie. Tę skłonność wykorzystują twórcy rozmaitych testów z matematyki.

Już w przedszkolu uczymy się o „wyższości” liczb parzystych nad nieparzystymi. Przed wyjściem pani przedszkolanka ustawia podopiecznych parami (dlaczego nie trójkami?), liczy ich, chwytając za rękę dziecko „bez pary” lub podchodzi do pierwszej dwójki i wszyscy ruszają na wycieczkę. Nauczyciel wf-u kreskami oznacza punkty zdobyte przez drużyny sportowe, a potem zlicza je parami lub (rzadziej) piątkami. Zarówno na musztrze w wojsku, jak i przy studniówkowym polonezie, uczestnicy łączą się w pary, czwórki, ósemki. Za życia tworzymy pary zawierając małżeństwo, a po śmierci możemy spoczywać w dwuosobowym grobie.

Wydawałoby się, że wśród osobników gatunku ludzkiego przeważa chęć liczenia systemem piątkowym (1 ręka = 5 palców, dwie ręce, dwie ręce i noga, itd.). Nic podobnego! Babiloński system oparty o podzielniki liczby 360 ustępuje systemowi dziesiętnemu. Konia z rzedem temu, kto prosząc w sklepie o mendel bułek dostanie 15 sztuk a nie tuzin lub reprimendę ze strony sprzedawczynie. Od starożytności niekwestionowany prymat wśród liczb dzierżę: siódemka (siedem dni w tygodniu, siedem cudów świata, siedem krów tłustych i tyleż chudych, siedem panien mądrych i tyle samo ... nieroztropnych, siedmiu samurajów w tytule filmu Akio Kurosawy, itd.), trójka (Trójca Święta, powiedzenia: omne trinum perfectum — wszystko, co potrójne, jest doskonałe, pleść trzy po trzy, powieść Aleksandra Dumasa Trzej muszkietierowie, itd.) i czwórka (czterech Ewangelistów, czterech Jeźdźców Apokalipsy, cztery pory roku, cztery strony świata, itp.). Przykłady można by mnożyć.

Dzisiaj największe przerażenie budzi liczba 2000 za sprawą „skąpstwa” informatyków, którzy liczbę bitów przeznaczonych na zapis roku zmniejszyli z 8 do 6 zakładając, że „19..” jest oczywiste. Niedawno akcję filmów z gatunku science fiction, o wydarzeniach z przyszłości, osadzano na przełomie XX i XXI wieku („Kosmos 1999”, „2001: Odyseja kosmiczna”), teraz z tą „przyszłością” przyszło nam się zmierzyć. Podobno Amerykanie planują budowę stacji kosmicznej noszącej nazwę, nomen-omen, Alfa (jak ta z serialu „Kosmos 1999”) ...

Na szczęście nie jesteśmy bezradni wobec „problemu roku dwutysięcznego”. Wiek XXI rozpoczyna się 1 stycznia roku 2001, możemy rok „00” pominąć, ale wtedy zestarzejemy się o rok!

Ciekawe rozwiązanie proponuje Umberto Eco w zbiorze felietonów Drugie zapiski na pudełku od zapalek. Píše tam: „Co stałoby się, gdyby nasi ojcowie postanowili rozpocząć nową erę nie od roku Narodzenia, lecz od roku Odkupienia? Takie kryterium okazałoby się również możliwe do przyjęcia. Musielibyśmy tylko odjąć trzydzieści trzy od każdej daty podanej w podręcznikach historii.”

Czytelnikowi pozostawiam sprawdzenie, jakie wydarzenia rozpoczynały i kończyły w ten sposób określone stulecia. Stosując tę metodę pozostałoby nam trzydzieści lat na przygotowanie się do feralnej daty.

Wyjątkowo trafnie píše Eco dalej: „Tacy już jesteśmy: antropomorfizujemy stulecia — i są dla nas piękne tylko wtedy, gdy mają dwadzieścia lat, a zgrzybiałe, gdy mają

dziewięćdziesiąt; można nawet powiedzieć, że czasem sami przyczyniamy się do tego, by tak właśnie było, dajemy się bowiem zwieść datom.”

Nie tylko datom, ale i złudnemu „pięknu” pewnych liczb.

Mgr Jolanta Grala

Opracowanie Informatora: Roman Murawski (rmur@math.amu.edu.pl)

<http://www.wmid.amu.edu.pl/informator>